

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0394
Číslo materiálu	VY_32_INOVACE_10_ČT_1.10_ úplný systém logických funkcí
Název školy	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Hustopeče, Masarykovo nám. 1
Autor	Ing. Pavel Meňhart
Název	Kombinační logické obvody
Téma hodiny	Úplný systém logických funkcí
Předmět	Číslicová technika
Ročník /y/	první
Datum tvorby	14.9.2012
Anotace	Žáci mají k dispozici pracovní list. Formou kolektivní diskuze a výkladu se seznámí se základními logickými členy a jejich funkcí
Očekávaný výstup	Žáci chápou funkci logických členů AND, NAND, OR, NOR, invertor a umí je použít v jednoduchých aplikacích
Druh učebního materiálu	pracovní list
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

Název tematického celku: Kombinační logické obvody

4.1. Úplný systém logických funkcí

Jakákoliv logická funkce libovolného počtu vstupních proměnných může být zapsána pomocí tří základních logických operátorů:

- logického součtu
- logického součinu
- negace.

Tato skupina operátorů tvoří tzv. *úplný systém logických funkcí*. To znamená, že v praxi stačí zkonstruovat tři logické členy (ať už pneumatické, mechanické nebo elektrické), které realizují uvedené funkce

Logický součet – OR – funkce má hodnotu 1, má-li hodnotu 1 alespoň jedna ze vstupních proměnných

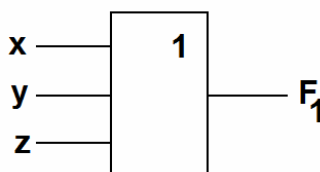
Tabulka funkčních hodnot logické funkce OR pro tři vstupní proměnné:

x	y	z	F1
0	0	0	0
0	0	1	1
0	1	0	1
0	1	1	1
1	0	0	1
1	0	1	1
1	1	0	1
1	1	1	1

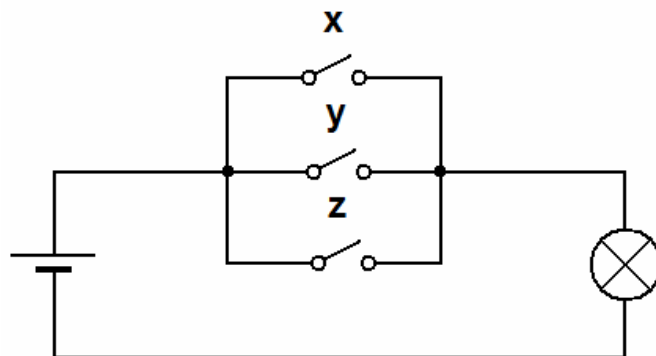
Algebraický zápis logické funkce OR:

$$F_1 = x + y + z$$

Schématická značka logického hradla funkce OR:

Kontaktní schéma vysvětlující funkci logického hradla OR:

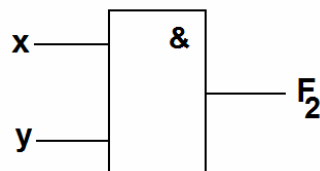
Logický součin – AND – funkce má hodnotu 1, mají-li hodnotu 1 všechny vstupní proměnné

Tabulka funkčních hodnot logické funkce AND pro dvě vstupní proměnné:

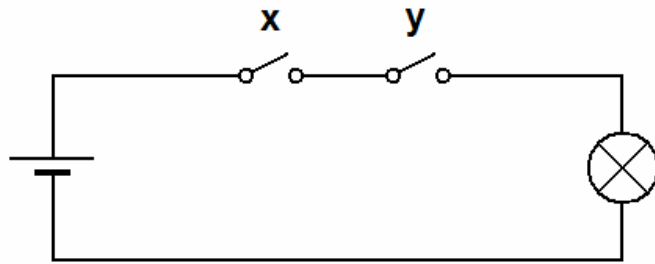
x	y	F ₂
0	0	0
0	1	0
1	0	0
1	1	1

Algebraický zápis logické funkce AND: $F_2 = x \cdot y$

Schématická značka logického hradla funkce AND:

Kontaktní schéma vysvětlující funkci logického hradla AND:

Negace (invertor) – NEG (INV) – funkce má opačnou hodnotu, než je hodnota vstupní proměnné

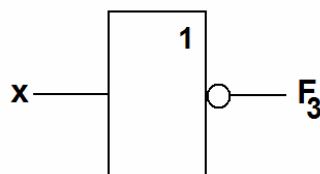
Tabulka funkčních hodnot logické funkce invertor:

x	F ₃
0	1
1	0

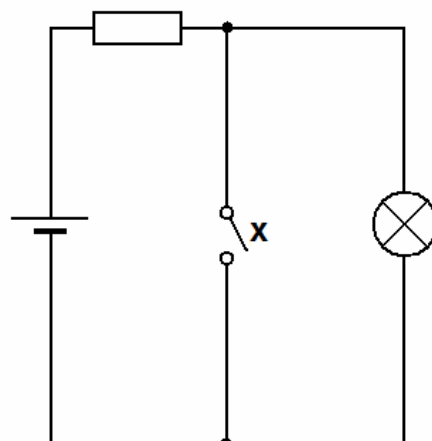
Algebraický zápis logické funkce invertor:

$$F_3 = \bar{x}$$

Schématická značka logického hradla funkce invertor:

Kontaktní schéma vysvětlující funkci logického hradla invertor:

Pomocí těchto základních tří operátorů lze realizovat všechny ostatní logické funkce, ze kterých uvedeme tyto nejpoužívanější:

Negovaný logický součet – NOR – funkce má hodnotu 0, má-li hodnotu 1 alespoň některá ze vstupních proměnných

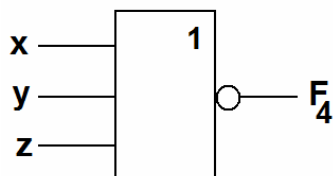
Tabulka funkčních hodnot logické funkce NOR:

x	y	z	F ₄
0	0	0	1
0	0	1	0
0	1	0	0
0	1	1	0
1	0	0	0
1	0	1	0
1	1	0	0
1	1	1	0

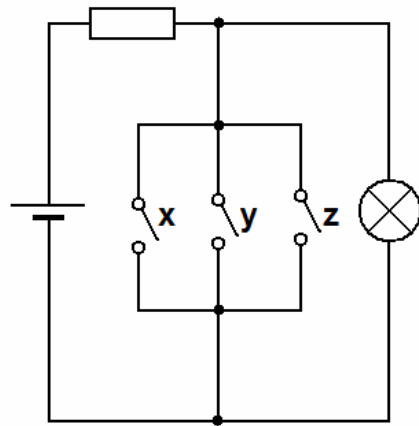
Algebraický zápis logické funkce NOR:

$$F_4 = \overline{x + y}$$

Schématická značka logického hradla funkce NOR:

Kontaktní schéma vysvětlující funkci logického hradla NOR:

Negovaný logický součin – NAND – funkce má hodnotu 0, mají-li hodnotu 1 všechny vstupní proměnné

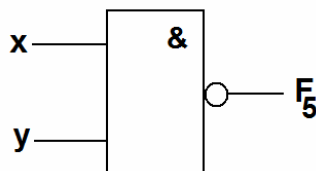
Tabulka funkčních hodnot logické funkce NAND:

x	y	F5
0	0	1
0	1	1
1	0	1
1	1	0

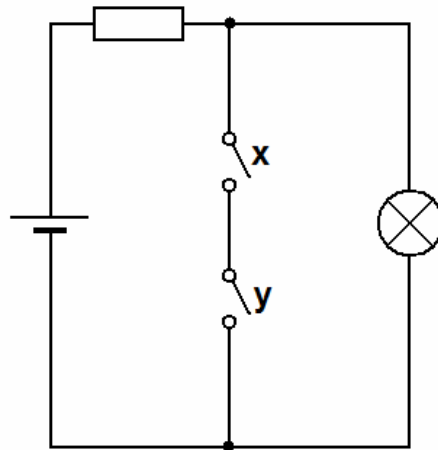
Algebraický zápis logické funkce NAND:

$$F_5 = \overline{x \cdot y}$$

Schématická značka logického hradla funkce NAND:

Kontaktní schéma vysvětlující funkci logického hradla NAND:

Př.: Navrhněte a nakreslete zapojení obvodů, které pomocí hradel NAND nahradí hradla OR, AND a invertor a totéž provedte i pomocí hradel NOR.

Seznam informačních zdrojů:

ANTOŠOVÁ, Marcela; DAVÍDEK, Vratislav. Číslicová technika. České Budějovice: KOPP, 2004, ISBN 80-7232-206-0.

Pokud není uvedeno jinak, jsou použité objekty vlastní originální tvorbou autora.

Materiál je určen pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu. Veškerá vlastní díla autora (fotografie, videa) lze bezplatně dále používat i šířit při uvedení autora jména.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ